

Ehkäisevän päihdetyön toimielin (EPT)

Aika 23.5.2019, klo 8 -11

Paikka Kaupungintalo, Kaupunginhallituksen kokoushuone

Osallistujat (x=läsnä)

X	Satu Helin	sosiaali- ja terveystoimiala, pj.
	Sanna Kenttälä	kehittämispalvelut, siht.
X	Marjo Jasu	nuorisopalvelut, saapui klo 9.00
X	Kimmo Kouru	liikuntapalvelut
X	Tiina Laitala	ympäristöterveydenhuolto
X	Kristiina Kuusio	konsernipalvelut, siht.
	Mari Smedberg	Lounais-Suomen poliisilaitos
	Arja Kumpulainen	vanhuspalvelut
X	Päivi Kovanen	varajäsen vanhuspalvelut, poistui klo 9.55
X	Anna Kuromaa	perhekeskus
X	Pauliina Parpo	päihdekliniikka, poistui klo 9.50
X	Tuija Eskelinen	Rauman kriisikeskus
X	Jenni Pohjonen	Rauman seurakunta
X	Elisa Lehtinen	työterveyshuolto
X	Marja Lehtimäki	terveyspalvelut, poistui klo 10.15
X	Jari Haarala	Rauman Yrittäjät ry

1. Tervetuloa ja esittäytyminen

Linjaus: Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi. Puheenjohtaja kertoi ehkäisevän päihdetyön toimielimen tehtävistä ja sen tarpeellisuudesta Raumalla. Toimielimen tehtävänä on edistää ehkäisevän päihdetyön toimia jokaisella sektorilla. Tehtävänä on huolehtia kunnan päihdeolojen seurannasta ja indikaattoreina käytetään Rauman hyvinvointiohjelmaan kirjattuja ja päihdeavainindikaattoreita. Muutoksen päihteiden käytössä toivotaan näkyvän koko kaupungin hyvinvointiohjelmassa.

EPT:n muistioista tehdään informatiivisia, jotta ne toimisivat osana EPT:n viestintätehtävää eikä pelkästään työryhmäläisten käytössä.

EPT:n jäseniä pyydetään edelleen välittävän kokouksesta ja EPT:n verkkosivuista tietoa yhteisöissään.

2. Edellisen muistion 21.3.2019 läpikäyminen

<https://www.rauma.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/mielenterveys-ja-paihdeasiat/ehkaiseva-paihdeyto/>

- keskustellaan, miten ehkäisevän päihdetyön toimielimen muisto on otettu vastaan

Linjaus: Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

Edellisessä kokouksessa oli sovittu, että Tiina Laitala selvittää Rauman mahdollisuutta päästä THL:n tekemään jätevesianalyysiin, mistä näkyy kovien huumeiden käytön muutokset.

Tiina kertoi, että THL on tehnyt v. 2019 keräyksen edellisten parittomien vuosien tapaan vain neljässä suurimmassa puhdistamossa maaliskuussa kansainvälistä vertailututkimusta varten.

Parillisina vuosina seurantatutkimus suoritetaan laajemmin. Vaihtoehtona olisi, että Rauma pääsisi

mukaan v. 2020 laajaan tutkimukseen. Mahdollisena on ilmeisesti myös erillinen tutkimus tänä vuonna marras-joulukuun vaihteessa erillistä n. 1 000 € kustannusta vastaan.

Rauma päättää teettää tutkimuksen, koska asia uutuudeltaan on kiinnostava ja saamme tästä mediaakin kiinnostavaa tietoa. Tiina Laitala on yhteydessä asiasta THL:ään / Teemu Gunnar.

Keskusteltiin edellisen kokouksen muistion käsittelystä toimialueilla ja yhteistyökumppaneiden organisaatioissa.

Jari Haarala kertoi median arvioista, että uusi alkoholilaki ei näytä nostaneen IV-oluen myyntiä, mutta lonkeron myynti on kasvanut. Osa kauppiasta, kuten hänkin, on kieltänyt energiajuomien myynnin alle 15- vuotiaille, koska se saattaa toimia riippuvuuden ja mielihyvän altistajana ja johdattaa päihteisiin. Kielto on mm. Keskon suositus, mutta se ei ole lakisääteinen.

Pauliina Parpon mukaan riippuvuuksien siirtyminen aineesta toiseen näkyy myös päihdekllinikalla.

Käytiin keskustelua, että miten tämän tilalle saadaan positiivista riippuvuutta / hyviä tottumuksia ja löydetään vaihtoehtoja, esim. liikuntaa, liikkumista, kivaa tekemistä, osallisuutta. Taistelemme trendejä, nettimyyntiä ja käytön alkuvaiheessa mielihyvää tuottavia monimuotoista päihde- ja peliriippuvuutta vastaan. Tärkeää olisi ottaa päihdeiden käyttö puheeksi jokaisella sektorilla. Koska omaa päihdeiden käyttöä voidaan vähätellä ja koska puheeksi ottaja saattaa joutua vastahyökkäyksen kohteeksi, käsikirjoitus puheeksi ottamisesta ja asiaan puuttumisesta olisi hyvä olla mahdollisen tulevan angenttien koulutuksen lisäksi.

Työterveyshuollossa noudatetaan Rauman kaupungin päihdeohjelmaa, jossa potilas ohjataan hoitoon, mutta seurannasta ja työnantajan roolista hoidon aikana ei ole sovittu. Kenelle kuuluu jatko seuranta? Elisa Lehtinen ja Pauliina Parpo ottavat esille henkilöstöpalvelujen kanssa, että ohjelma tarkennetaan aukottomaksi. Sopimuspaperiin ehdotetaan kirjattavan yksilön suostumus jatko seurannasta.

3. Terveiden edistämisen määrärahan 2020 hakeminen THL:stä

Linjaus:

Rauman kaupunki / sosiaali- ja terveystoimiala on päättänyt hakea THL:n Terveiden edistämisen määrärahaa ennalta ehkäisevään päihdetyöhön, jonka hakuaika on 13.5–14.6.2019. Hanketta on valmisteltu EPT:n valmisteluryhmässä, missä mukana ovat olleet Satu Helin, Sanna Kenttälä, Marjo Jasu, Kristiina Kuusio ja lisäksi konsernipalveluista hankepääällikkö Minna Rautalin. Hankkeessa on tarkoitus kääntää laaja-alaisen ja koskettavan yhteiskunnallisten markkinoinnin keinoin päihdemyönteinen toimintakulttuuri ihmisiä osallistamaan ja toisista välittävään toimintakulttuuriin, minkä seurauksena päihdeiden käyttö ja yhteiskunnalliset haitat vähenevät. Tässä on tarkoitus käyttää sosiaalisen markkinoinnin työkaluja.

Hanke kohdistuu seuraaviin hankehaussa annettuihin painopisteisiin:

1. Ihmisten tavoittaminen yhteiskunnallisen markkinoinnin keinoin
2. Hyvinvointijohtaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspinnoilla

Lisätään tähän kohtaan: Tarkoitetaan käytännön yhteistyötä eri ehkäisevän päihdetyön toimielimen, kaupungin toimijoiden sekä järjestöjen ja yhdistysten kanssa.

Aiesopimus on valmis ja Sanna Kenttälä toimittaa sen tänään erikseen sovituille yhteistyökumppaneille sekä EPT:n työryhmälle. Mukana on mm. toriparlamentti, mikä olisi tehokas ja rajoja rikkova kanava vaikuttamiseen. Kimmo Kouru on ottanut aiesopimuksen puheeksi urheiluseurojen seuraparlamentissa ja kysynyt heitä mukaan. Keskusteltiin, että miten seura hyötyy kampanjasta ja olisiko ehkäisevän päihdetyön toteuttamista mahdollista sitoa osittain seuroille annettaviin avustuksiin?

Islannissa on luotu malli, jossa 20-vuoden aikana on saatu nuoret päihdeettömälle tielle tarjoamalla vaihtoehtoja ja harrastuksia sekä yhteisillä kotiintuloajoilla.

Tarkoitus on herättää yhteisvastuullisuutta ja osallisuutta.

Kotihoidossa myös tärkeää huomioida ennalta ehkäisevä toiminta, koska eläkkeelle siirtymisen on huomattu lisäävän alkoholin käyttöä. Myös seurakunnan työntekijätkin ovat huomanneet ikäihmisten päihteiden käytön ja tehneet huoli-ilmoituksia terveydenhuoltoon.

Kuultiin Marjo Jasun yhteenvetoa nuorisovaltuustossa ja lasten parlamentissa esille tulleista nuorten toiveista ehkäisevään päihdetyöhön. Marjo kysyy vielä heiltä suostumusta ehdotusten julkaisuun ja tiedottamiseen sekä mahdolliseen mediahaastatteluun. Nuoret olivat esittäneet kuitenkin varsin konkreettisia ehdotuksia sekä kertoneet halukkuutensa tulla huomioiduksi ja kuulluksi sekä halukkuutensa osallistua toimintaan.

Marja Lehtimäki toi esille nuoriin vaikuttamisen tärkeyden ja nykyiset keinot tavoittaa nuoria. Päätettiinkin selvittää tunnettuja tubettajia tai suosittuja Instagram-henkilöitä. Marjo selvittää ”Hesaäjän” yhteystiedot mahdolliseksi kumppaniksi saamiselle.

4. Rauman päihde- ja mielenterveyspalvelujen nykytilaa kartoittava työryhmä

- kuullaan kartoituksessa kerätystä tilannetiedosta

Linjaus: Ehkäisevän päihdetyön toimielimelle toimitetaan työryhmän laatima raportti ja se käsitellään vielä seuraavassa kokouksessa. Raportti tallennetaan myös julkiseksi, eri tahojen käyttöön Rauman kaupungin EPT-nettisivuille.

5. Millaista aineistoa meillä on nyt käytössä ehkäisevässä päihdetyössä

Käytiin läpi Sanna Kenttälän toimittama alustava linkkilistaus.

Linjaus: Pyydetään toimielimen jäseniä toimittamaan Sanna Kenttälälle tiedossaan olevia viimeisimpiä aineistolinkkejä. Pyydetään Sannaa täydentämään listausta niiden mukaisesti. Esim. Vinkki.fi –sivusto, Nuortenlinkki.fi, Savuton Suomi, Nuuska, Kannabiksen käytön vähentäminen, Huumehaitat: AA -ja NA-linkit.

Tuija Eskelinen toimittaa verkkoauttamisen linkkejä.

Todettiin, että lista on hyvä laittaa EPT:n verkkosivuille tietouden lisäämiseksi.

6. Rauman ehkäisevän päihdetyön vuosikello

- Älä välitä kampanjan toteuttaminen Raumalla
29.5.2019 K Supermarket Arena
- Young street racers kampanjan toteuttaminen Raumalla

Linjaus: Käydään vuosikello läpi vielä seuraavassa kokouksessa ja tuodaan raumalaista vaikuttamista esille.

7. Muut asiat

OttoMitta –sovellus appin käyttöönotto ja OttoMitta -kampanja

Kertoo reaaliaikaisesti alkoholin käytöstä ja aineistossa helppo puhelimeen ladattava sovellus.

Linjaus: Päätettiin ehdottaa ko. aineistoa otettavan henkilöstöohjaukseen varhaisen tuen työkaluksi, kun työyhteisössä herää huoli tai työterveyshuollossa.

Päätettiin olla mukana EHYT:n kampanjassa. Satu Helin keskustelee asiasta Sannan kanssa, että hän voi pyytää mukaan vapaaehtoisia kampanjaan viemään tarroja ravintoloille. EPT:n ryhmäläisiä kontaktoidaan ja pyydetään hankkimaan osallistujia kampanjan toteuttamiseen.

8. Seuraava kokous

Linjaus: Kokoonnutaan syksyn aikana 3 kertaa ja Sanna laittaa Doodle kutsun kokousaikojen sopimiseksi.

Muistion vakuudeksi,

Kristiina Kuusio